

„DE WEST.”

Veertiendaagsch Blad

gewijd aan de belangen van Nederlandsch West-Indië.

Prijs per jaar f 3.—

Prijs der Advertentiën: f 0.20 per regel.

Gunstige voorwaarden bij contract.

Bureau van Redactie en Administratie:

Korte Molenstraat 6e

's-Gravenhage.

Onder Redactie van J. CH. BLOK, met medewerking van verschillende autoriteiten op koloniaal gebied.

Voor abonnementen, enz. richt men zich tot het Bureau van Redactie en Administratie, of o.a. tot de Boekhandelaren VAN STOCKUM & Co., Buitenhof; de firma COUVÉE, Lange Poten; GEBR. BELINFANTE, Wagenstraat, en de HAAGSCHE BOEK- EN UITGEVERS-MPIJ, Spuistraat, allen te 's-Gravenhage.

Dit blad wordt, behalve aan de geabonneerden, in ruime oplaag en per post toegezonden aan velen in Nederland en in West-Indië.

INHOUD: *Couleur de Rose?* — *Nieuws uit de West.* — *Handel en Nijverheid.* — *Ambtelijke tijdingen.* — *Familieberichten.* — *Feuilleton.* — *Advertentiën.*

Couleur de rose?

In een der Surinaamsche organen, de „Nieuwe Surin. Ct.”, vinden wij, onder den titel „Gevolgen en Oorzaak” eene beschouwing, waarvan het uitgangspunt is de vraag, of 't met de Nederlandsche koloniën, met hare betrekking tot het moederland, naar wensch gaat.

„Is het couleur de rose?” vraagt het genoemd blad. En het verklaart op deze vraag geen absoluut bevestigend antwoord te kunnen geven.

Wat Curaçao aangaat, zegt de „N. S. Ct.” dat de verhouding van deze kolonie met het Moederland „niet allergunstigst” staat. Aan den eenen kant heeft zij Venezuela, dat om politieke redenen haar het levenslicht misgunt; haar dan ook allerlei lagen legt, hebbende voor dat doel een orgaan in Parijs — en aan den anderen kant Amerika, dat met zijn Munroeleer, klaar staat om haar in de groote Republiek op te slopen.

En Suriname? vraagt het blad verder.

Suriname is „alles behalve in een florissanten toestand.”

En ook hier laat aan het beleid wat te wenschen over; ook hier wordt in den laatsten tijd verkeerd beleid opgemerkt; dat verkeerde beleid n.l. dat in den ouden tijd rijken deed ten ondergaan en in onze eeuw Moederlanden Koloniën verliezen — door de schuld van het Moederland, ons Moederland.

Ons Moederland heeft echter een groot voorrecht boven vele andere; dit voorrecht n.l., dat onze kolonie het innig lief heeft.

„Wij zijn — zegt de „N. Sur. Ct.” — bijzonder gehecht aan Nederland; voelen ons één met hem, om het beginsel van de vrijheid, die men als burger onder de Nederlandsche wet geniet. Wij zouden Nederland niet willen ruilen voor eenig ander Moederland.

Dit is de waarborg, die wij, uit den aard onzer betrekking, stellig geven kunnen.

Maar in één adem moeten wij er bij voegen, dat zoo veel te erger op Nederland de mooie taak rust om die liefde, dat vertrouwen niet door verkeerd beleid te schokken.

Het moet met ons meelevend, zooals wij met hem.

Het moet onze nooden en behoeften leeren kennen en voor ons zorgen als een goede moeder.

Dan wordt de band tusschen moeder en kind hechter en steviger — en dan kan het lachen om de Munroeleer van Amerika; — die Munroeleer, die zich tusschen de ongerechtigheid van Spanje en de daardoor ontstane verbittering van Cuba heeft gesteld, Spanje zijn koloniën deed verliezen.

* * *

Waarom hebben wij behoefte en welke zijn onze nooden? vraagt de „N. Sur. Ct.”

En zij antwoordt aanstonds: „niet aan geld!”

„Nederland behoude zijn geld dat het in den vorm van subsidie ons toewerpt.

„Wat wij willen: is een weldadig bestuur: een bestuur, dat naast het hoog houden van het gezag, rechtvaardigheid en gerechtigheid samen weet te paren.

„Men meene het gezag echter niet hoog te houden door kleinheid van doen met minachting van de bevolking en hare organen de Pers, of te meten met twee maten, of door achteruitstelling van degelijke inlandsche elementen, ten faveure van vrienden en neefjes, doch het gezag moet in de eerste plaats hoog worden gehouden door een strikt zedelijken levenswandel, gepaard aan hooge intellectuele gaven, van den drager van het gezag.

„De Nederlandsche Regeering moet, bij het zenden, tot ons, van mannen van gezag of mannen om haar of de Kroon te vertegenwoordigen, ernstig toezien dat het mannen zijn, ten volle toegerust met daartoe vereischte kundigheid, begaafdheid en uitmuntende eigenschappen, doch vooral mannen, die genoeg zedelijk ontwikkeld zijn om strikt onpartijdig tekunnen wezen.

„Alleen mannen met deze begaafdheden zijn in staat het gezag hoog te houden en de liefde der kolonie voor Nederland te onderhouden. Slechts de persoonlijkheid van zulke mannen, doordien ieder hoog tot hen moet opzien, is genoeg voor de handhaving van het gezag.

„In zulke mannen — en in zulke alleen — mag de Nederlandsche Regeering vertrouwen stellen bij adviezen over Surinaamsche aangelegenheden, wil zij althans Suriname altijd voor Nederland behouden.”

* * *

FEUILLETON.

De geschiedenis der kolonie SURINAME.

XIV.

Het tijdperk van rust was, helaas, kortstondig. Het „perfidie Albion” zon op wraak en reeds den 25sten April 1804 vertoonde zich een sterke Engelsche vloot voor Suriname, uit 32 schepen, afwisselend in grootte, bestaande.

Op de plantage Voorburg werd een krijgsraad belegd. De militaire leden wenschten de kolonie tot het uiterste te verdedigen, daar „de defensie-staat te respectabel was, om zich zonder verdediging over te geven”, maar de burgers vreesden: „het verlies der eigendommen en bij eene zoo aanzienlijke magt als waarmede de vijand de kolonie ¹⁾ bedreigde, zagen zij meer heil in capitulatie dan in tegenstand.

Den 30sten April landden de Engelschen en des nachts werden de redoutes Leijden en Friderici stormenderhand door hen ingenomen. Nadat de Engelschen meester waren van de redoute Leijden, bouwden zij tegenover het fort Nieuw-Amsterdam een mortier-batterij en omtrokken de sterkte

langs de Commewijne. De kolonel Batenburg sloot hierop een capitulatie zonder voorkennis van den Gouverneur Berranger.

Uit een militair oogpunt was deze capitulatie niet geheel onvoldoende, daar den militairen vrije aftocht verzekerd werd, maar Berranger achtte haar schadelijk voor de burgerij der kolonie. ¹⁾ Het tijdvak der Engelsche overheersching (1804—1816) was hiermede aangebroken.

Na de vermeestering der redoutes trok een gedeelte van het Engelsche landingsleger, geleid door den verrader Van der Hoop, om het fort Nieuw-Amsterdam heen en vond geen tegenstand, daar de aangevraagde troepen niet werden gezonden. ²⁾

De burgerij hield zich onder dit alles tamelijk onverschillig, getuige b.v. het volgend artikel:

Paramaribo, 2 Mei 1804.

„Was er ooit een tijdstip sedert het oprijzen van dit wingewest uit de moerassen van Amerika, dat den geest van de daarin belanghebbenden gaande maakte, zoo is het gewis het tegenwoordige.

Nog weten wij niet of de nationale heldhaftigheid der Bataven dan

¹⁾ Missive van Berranger aan den Raad van Koloniën, 12 Mei 1804.

²⁾ Missive van Batenburg aan Berranger, 28 April 1804.

¹⁾ Geheime missives van Berranger.

De „N. Sur. Ct.” eindigt hare beschouwing met „eenige recente voorbeelden” aan te halen.

Van de Koelieschool verklaart het blad, dat het Bestuur der kolonie deze „tegen het sociaal, intellectueel, finantiëel en materieel belang der kolonie en tegen het nationaal belang van het moederland „par fas et nefas” wit invoeren „en wie weet door welke verkeerde adviezen het dat voorstel niet vergezeld heeft doen gaan om het ingang te kunnen doen vinden bij de Regeering.”

„En de Regeering overziet, zelfs met het voorbeeld van Transvaal vóór oogen, het gevaar niet, waarin zij Nederland als koloniale mogendheid met die Koeliescholen in de toekomst brengt, maar op advies van den Gouverneur der kolonie werd de Koelieschool op de Begroting voor 1899 gelaten, terwijl de bevolking der kolonie, zelfs planters, die den arbeid van die koelies zoo hoog noodig hebben, uit liefde voor Nederland, en mede uit nationaal gevoel, zich kanten tegen die koeliescholen

„Een tweede geval is de zaak *dr. Dobberke-Krankzinnigengesticht Wolffenbittel*, — een zaak, die des te meer in het oog loopt, wanneer zij vergeleken wordt bij de onheusche behandeling van den Gouverneur aan den district-geneesheer Liems gegeven over iets, dat niets om het lijf had; dien geneeskundige zelfs gestraft met oneervol ontslag.

„Een derde geval is het straffeloos gepleegde plichtverzuim, dat heeft plaats gehad bij den brand van 25/26 Januari dj., waarbij men uit eigen-dunkelijkheid, in gebreke is gebleven de alarmschoten, voorgeschreven bij de wet, te lossen, welk verzuim tengevolge heeft gehad, dat groote huizen aan den Waterkant op dien avond totaal zijn afgebrand.

„Een vierde geval is het in het ooglopend passeeren van inlandsche elementen, waardoor de Surinamers opzettelijk over het algemeen diep worden gekrenkt, zooals, om een voorbeeld uit vele te nemen, nog kort

geleden heeft plaats gehad met den wn. hypotheekbewaarder. . . . .

„Wij laten het hierbij, besluit de „N. Sur. Ct.” Ons dunkt, deze enkele voorbeelden genoeg om ons standpunt aan te geven en ten slotte er nog op te wijzen, dat wij Nederland lief hebben, derhalve ook recht hebben op liefde van Nederland.

„Do ut des

„Maar, — in gemoede vragen wij dit — is het mogelijker wijze van Suriname te verwachten, dat het Nederland onverflauwd zal blijven liefhebben, als het zijn teederste belangen, die innig met die van Nederland dienden gewezen te zijn, worden verwaarloosd?

Wij duchten de gevolgen, wij bidden Nederland daarom: *neemt de oorzaken weg.*”

* *

Wij willen er ons voor het oogenblik toe bepalen om deze wrevelige opmerkingen van het Surinaamsch orgaan te geven, ons voorbehoudend om in een volgend nummer commentaar te leveren.

Wat eene beschouwing als de hier geciteerde reeds aanstonds doet blijken, dat is de eigenaardige verhouding, die er steeds tusschen een zeker deel der Surinaamsche ontwikkelde bevolking en „het bestuur” heerscht. Eene verhouding van kwalijk verborgen wantrouwen, zich maar al te vaak uitend in meer dan scherpe taal. De beschouwing van de „N. Sur. Ct.” — hier gegeven — is een staaltje van zeer zachte, zeer humane, zeer hoffelijke kritiek!

Zooals gezegd, wij stellen ons voor, het hier geciteerde artikel weldra als stof te kiezen eener beschouwing over deze zeker niet van gewicht ontbloote materie.

NIEUWS UIT DE WEST.

Paramaribo, 23 September.

Kiesrecht.

Het Voorloopig Verslag der commissie van rapporteurs uit de Koloniale Staten is verschenen over de ontwerp-verordening, waarbij eene wijziging van het kiesreglement voorgesteld wordt.

Het ontwerp, dat verband houdt met de ten vorigen jare aangenomen belastingwijzigingen, heeft bij het afdelingsonderzoek nogal tegenstand ontmoet. Vele leden hadden bezwaar tegen de opnemng van „het schoolgeld” onder de directe belastingen, door de betaling waarvan kiesbevoegdheid wordt verkregen. Zij vonden het onbillijk het voorrecht van kiezer te zijn te geven alleen aan hen, die hunne kinderen op de gouvernementsscholen willen plaatsen. Zij wenschten niet mede te werken tot het geval dat ouders, die nog eens nader in overweging willen nemen op welke school de keuze zal vallen, uitgelokt door het vooruitzicht om kiezer te worden, een besluit nemen ten nadeele van particuliere scholen. Daardoor zou indirect een niet gewenschte concurrentie in het leven geroepen worden.

Moet het betalen van „schoolgeld” beschouwd worden als een blijk van welgesteldheid, aanspraak gevende op kiesrecht — zoo werd verder aangevoerd — dan mag dit niet beperkt worden ten aanzien van hen, die betalen voor het onderwijs op de gouvernementsscholen, maar behoort dit uitgestrekt te worden tot allen zonder onderscheid, die schoolgeld betalen, op welke school ook.

Buitendien werd door den voorgestelden maatregel niet bereikt hetgeen, blijkens de gedachten-

wisseling tusschen bestuur en staten (bij het afdelingsonderzoek van de verordening tot afschaffing van de personeele belasting voor zoover deze als schoolgeld werkt) op den voorgrond stond, namelijk een oplossing te vinden, die ten gevolge zou hebben dat de afschaffing van het patent niet zou te weeg brengen verlies van het kiesrecht voor hen, die tot dusver door den aanslag voor patent kiesgerechtigd waren. Slechts 16 van de 37 personen, die men hier op het oog heeft, zouden door het schoolgeld waarschijnlijk het kiesrecht behouden.

Dit nu achtten de meeste leden een niet bevredigende oplossing.

Door enkelen hunner werd met klem aangedrongen op verlaging van den census, vereischt om kiezer te zijn, tot f 20, waartegen huns inziens geen redelijk bezwaar kan bestaan. Zij, die in de directe belastingen, zooals inkomstenbelasting, belasting op de huurwaarde, paardengeld en akkergelden een bedrag van f 20 betalen, mogen wel geacht worden genoegzaam belang bij den goeden gang van zaken in den staat te hebben, om van hen een goede keus van vertegenwoordigers te verwachten.

De overige leden wenschten hun oordeel omtrent census-verlaging afhankelijk te stellen van den loop van de verdere behandeling dezer verordening, en gaven in overweging om in plaats van „het schoolgeld” — hetwelk zij niet konden beschouwen als een bijdrage in de koloniale huishouding — te stellen „concessierecht”, „belasting op goud” en „huren of pachten”. Ten einde echter tot een goede beoordeeling te kunnen komen, verzochten zij — en hiermede konden alle leden zich vereenigen — een staat te mogen ontvangen aan-

wijzende de personen, die — naar de resultaten van het jaar 1898 — kiezer zouden zijn bij een census van f 20, gesteld dat allen tijdig het verschuldigde hadden betaald, met opgaven van de bedragen, die door hen verschuldigd waren voor personeele (inkomsten) belasting, huurwaarde, patentrecht (te splitsen in patentrecht voor den verkoop van gedistilleerd en voor andere bedrijven), akkergelden, paardengeld, hondenbelasting, schoolgeld, geneeskundige belasting, goudbelasting, concessierecht (voor exploitatie van goud en van balata afzonderlijk) huren en pachtgelden.

* *

Hr. Ms. antwoord.

In „De Surinamer” leest men:

„Uit het feit, dat de bladen geen melding gemaakt hebben van een antwoord van H. M. de Koningin, op de gelukwenschen der Surinaamsche bevolking, bij gelegenheid van haar verjaardag, moet niet worden afgeleid, dat H. M. verzuimd heeft onze wenschen te beantwoorden.

„Den avond van den feestdag, zoo vernemen wij, is door den wnd. Gouverneur aan de gasten op het gouvernementshotel kennis gegeven van het antwoord van de Koningin.

„Waarom dat antwoord dit jaar niet in het „G. A. B.” is opgenomen, weten wij niet; maar de nalating bevreemdt ons ten zeerste.

„Een ieder, die niet op de receptie bij den wnd. Gouverneur geweest is, ontvangt den indruk, dat de Koningin Suriname zou hebben vergeten.

„En toch dit is geenszins het geval; integendeel meenen wij, dat dit jaar voor het eerst het antwoord denzelfden dag werd ontvangen.”

* *

wel de stoutmoedigheid der strijders van Albion, dit plekje lands, door den onmeetbaren oceaan van het moederland afgescheiden, behouden of vermeesteren zal; in beide gevallen (de cursiveering is van ons) zal een gematigde, bescheidene en zich naar de omstandigheden des tijds voegende conduite aller welgezinde kolonisten veel bijdragen tot het koloniaal welzijn.”¹⁾

De vaderlands- (of liever moederlands-) liefde zat er dus toenmaals maar dunnetjes op. De blanke bevolking was volstrekt niet anti-Engelsch gezind. De verhouding tot Holland had reeds veel geleden gedurende het protectoraat van den Koning van Groot-Brittanië (Aug. 1799 tot November 1802). Aanzienlijke Britsche kapitalen waren gedurende dien tijd in Suriname geplaatst, hetgeen tot grooten bloei aanleiding had gegeven. Een Engelsch blad lief zich, niet ten onrechte, als volgt uit:

„De herneming van Suriname door een onzer West-Indische eskaders kan tot de belangrijkste verrichtingen gedurende dezen oorlog gerekend worden. De aanzienlijke Britsche kapitalen, in den laatsten oorlog in deze volksplanting geplaatst, hebben de planters op uitmuntende wijze in staat

gesteld, hunne producten te overmenigvuldigen en uit het toenemend vertier, dat daardoor tusschen hen en onze kooplieden is ontstaan, kan men, met grond, de beste gevolgtrekkingen maken.

De consignatiën naar de kolonie zullen, we zijn ervan overtuigd, zeer in aantal toenemen, *indien, ten minste, de volksplanting geruimen tijd onder ons bewind verblijven zal.*”¹⁾

De Engelsche vlag werd den zesden Mei 1804 op het fort „Zeelandia” geheschen en spoedig daarop kwam generaal-majoor sir Charles Green met zijn gevolg te Paramaribo aan. Vervolgens had de overgave der forten, magazijnen, munitie enz. plaats, terwijl het garnizoen met krijgseer uitrok en de officieren hun degen behielden.²⁾

Sir Charles Green maakte bij de proclamatie van 8 Mei 1804 bekend, dat hij het bestuur der kolonie, als vertegenwoordiger van zijne Britsche Majesteit, had aanvaard en bepaalde, dat de bestaande, wettige machten gehandhaafd werden. Daartoe behoorden:

¹⁾ Liverpool, Saturday's Advertiser, 30 Juli 1804.

²⁾ Sir Charles Green, Commandeur-in-Chief of His Majesty's Land and Sea-Forces (6 Mei 1804).

¹⁾ Surinaamsche Courant, uitgever L. E. A. Heiman. Woensdag 2 Mei 1804.

Er gaan in de kolonie stemmen op, om een huldeblijk, vanwege de bevolking, aan te bieden, aan den heer F. W. Van Eeden, voor hetgeen hij gedaan heeft ten behoeve van de West-Indische tentoonstelling te Haarlem.

* *

Naar gemeld wordt, is de onlangs aangekondigde ontslaagvraag van den Majoor-Commandant der Schutterij, den heer W. L. Loth, niet aangenomen. De waarn. Gouverneur heeft hem verzocht voorloopig in functie te willen blijven, waartoe de heer Loth zich bereid heeft verklaard.

* *

Afgekondigd in de *G. A. B.*:

Besluit van 9 September 1899, tot aanvulling van het Besluit van 14 September 1892 (G. B. No. 44), houdende bepalingen omtrent het in gebruik stellen en de wijze van uitgifte van postzegels, briefkaarten en andere postformulieren der kolonie Suriname.

„Het is geoorloofd briefkaartformulieren te bezigen, die door de particuliere nijverheid zijn uitgegeven, mits zij, wat de afmetingen en de stevigheid van het papier betreft, en voor de naar het buitenland bestemde briefkaarten bovendien wat het gedrukte opschrift betreft, overeenstemmen met de briefkaarten, die door de koloniale posterie worden verkrijgbaar gesteld.”

* *

Bij resolutie van 16 Sept. 1899 zijn, met ingang op 1 Oct. 1899, voor één jaar benoemd tot leden van de Geneeskundige Commissie bedoeld bij de verordening, regelende het geneeskundig toezicht in de kolonie Suriname de genees-, heelen verloskundigen dr. J. Van West, arts, dr. G. J. Vanier, arts, O. A. Peters, arts en de apotheker J. F. Pool; tot secretaris de heer A. T. Oliviera, hoofdcommies ter Gouvernements-secretarie; en tot plaatsvervangende leden de genees-, heelen verloskundigen dr. J. W. Van Rijn, arts, H. A. Meerdink, arts, en de apotheker J. S. Surie.

* *

Naar wij vernemen, is door het Hof van Justitie rechtsingang verleend, met bevel van gevangenhouding en instructie tegen de 5 Britsch-Indische immigranten, die verdacht worden den opzichter Taunay op de plantage *Johanna Catharina* te hebben aangevallen, geslagen en verwond.

(„O. W.”)

HANDEL EN NIJVERHEID.

Concessie verleend tot ontginning van delfstoffen, aan:

P. F. J. Nanton, 200 H.A., Saramacca t. O.; R. B. Bibaz, 200 H.A., Suriname t. O.; J. A. Bosmans, 500 H.A., Tapanahony t. W.; J. van Ams, 350 H.A., Suriname t. O.; A. J. Huisland, 200 H.A., Lawa t. W.; I. F. Bandy en C. J. Lenkers, 300 H.A., Suriname t. O.

J. F. D. Horst, 500 H.A., Marowijne t. W.
Deira, J. M. . . . . 400 H.A. Sur. t. O.
Muller, J. E. . . . . 1984 „ Sur. t. W.
Park, G. . . . . 200 „ Sar. t. O.

J. F. M. de Jong, 1200 H.A., Saramacca t. O.
Ch. Borgwit en Soen-A-King, 200 H.A., Saramacca t. O.

B. B. Arrias, 200 H.A., Tapanahony t. W.

Hernieuwd de concessie tot ontginning van delfstoffen, aan:

H. G. Scholsberg, 200 H.A., Lawa t. W.; M. Houwen, 200 H.A., Para t. W.; E. Ballub en M. Vlugzang, 200 H.A., Suriname t. O.; L. A. Reumont, 200 H.A., Suriname t. W.

J. F. Rietwijk en W. F. C. Rietwijk, 247 H.A., Suriname t. W.

Vergunning verleend, aan:

A. R. de Leeuw Caupain, A. J. de Leeuw Caupain en W. F. Brul, om het goud verkregen op hun concessie aan de Tapanahony, naar Albina te vervoeren;

F. Meiland, om in 's landsbosschen, — 400 H.A., Suriname t. O., — timmerhout, met uitzondering van bolletrie, te bewerken;

N. F. Anijs, om timmerhout, met uitzondering van bolletrie, te bewerken op een terrein, groot 400 H.A., Corantijn t. O.;

D. G. Bruijning, om onderzoek te doen naar balata gedurende 4 maanden, op een perceel, 150.087.5 H.A., Coppename b. o.

Afgestaan:

a. in allodialen eigendom en erfelijk bezit, behoudens nadere Koninklijke goedkeuring, aan:

E. Peneux, het erf No. 226 te Nw. Nickerie;

b. in huur tot opzeggens toe, ter uitoefening van den kleinen landbouw, aan:

R. C. Haften en J. C. Clare, 2 H.A., Kanaal van Saramacca, t. Z.

Vrijgevallen concessien tot ontginning van delfstoffen.

1 terrein, 200 H.A., Suriname t. W., waarvan bij wederuitgifte eene retributie van 50 ct., en 1 terrein, 400 H.A., Lawa t. W., waarvan bij wederuitgifte eene retributie van 25 cent per H.A. verschuldigd is.

Saramacca Planters-vereeniging.

Het volgende adres door de „Saramacca Planters-vereeniging” den Minister van Koloniën dd. 10 Juli 1899 gezonden, leest men in „N. S. C.” „Aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën:

De Saramacca Planter-vereeniging, erkend bij G. R. 24/25 April 1893 L. B. No. 2954 heeft de eer het navolgende onder de aandacht van Uw Excellentie te brengen.

Opgericht met het doel verbetering te brengen in misstanden, die in het District Saramacca bestaan, heeft de Saramacca Planters-vereeniging zich beijverd den Gouverneur der Kolonie op de hoogte te houden van de wenschen en behoeften der inwoners van Saramacca.

Van af het jaar 1892 hebben de ondernemingen zwaar geleden van versteening der cacao-noten, deze ziekte bleef aanhouden waardoor de producten in het District twee derde verminderden, daarbij kwam dat in 1896 de krullotenziekte begon en in 1898 zoo buitengewoon toenam; waardoor de cultivatie zwaar geleden heeft.

Dat belanghebbenden van verschillende onder-

nemingen in aansluiting met de Saramacca Planters Vereeniging in Augustus 1896 zich persoonlijk tot den Gouverneur hebben gewend met het Eerbiedig verzoek om onderzoek te laten instellen naar de oorzaak van de ziekte der krulloten en den toestand van de afwatering der Saramacca-rivier.

In de maand November 1898, werd door den Gouverneur eene commissie benoemd, bestaande uit den Directeur van den cultuurtuin en den Ingenieur van den Waterstaat om een Rapport uit te brengen.

Aangezien de uitslag van het onderzoek een geruimen tijd is uitgebleven heeft de Saramacca Planters Vereeniging zich per request dd. 26 Maart 1899 vervoegd tot den Gouverneur met eerbiedig verzoek haar den uitslag van dat onderzoek te doen toekomen, waarop tot heden te vergeefs wordt gewacht.

Na bovenstaande grieven gevoelt de Vereeniging zich ook nog verplicht om Uwer Excellentie aandacht te vestigen op dit zoo *stiefmoederlijk* behandeld district dat in belangrijkheid niet behoeft onder te doen voor alle andere districten waaraan betere zorg wordt toegewijd.

Om eenige voorbeelden aan te halen wordt het meest gevoeld een totaal gemis van een communicatie te land, terwijl de verbinding met Paramaribo (de eenige marktplaats) zeer veel te wenschen overlaat.

Voorts dat verscheidene grondjes in 't District waarop vele arbeiders zich met niets doen ophouden — waardoor de groote landbouw benadeeld wordt — in zulke slechte conditie verkeerden door onvoldoende en slechte bewerking, dat toezicht daarop tot algemeen belang leiden kan.

Redenen waarom de Saramacca Planters Vereeniging zich tot Uwe Excellentie wendt met het eerbiedig verzoek het daarheen te willen leiden dat aan hare hierboven aangehaalde grieven voldoening gegeven wordt.

't Welk doende:

namens de Saramacca Planters Vereeniging
de Secretaris en Penningmeester
get. J. Taunay.

Pl. Johanna Catharina
10 Juli 1899.

Droogte.

De laatste berichten uit de goudvelden bevestigen de vrees, dat de felle droogte, die gedurende den laatsten tijd geheerscht heeft, in verband met den geringen regenval van dit jaar, oorzaak is, dat op vele plaatsen reeds nu niet gewerkt kan worden. De transportbooten met weinig lading kunnen in geen der hoofdkreeken, zooals Mindrietie, Sara-kreek meer, varen. Zelfs zijn enkele rivieren reeds voor transportvaartuigen niet toegankelijk.

AMBTELIJKE TIJDINGEN.

Benoemd: tot inspecteur van politie J. F. Morren, adjunct-inspecteur;
tot adjunct-inspecteur S. C. van Lierop, te

- 1°. Het Hof van Politie en Crimineele Justitie,
- 2°. Het Collegie van Kleine, vacerende over Groote Zaken,
- 3°. De Curateele Kamer,
- 4°. De Commissarissen der Gemeene Weide en
- 5°. De Israëlitische Weeskamer.

Den 19^{den} Mei gelastte de Gouverneur, dat de eed van getrouwheid aan Z. B. M. door de bewoners van Paramaribo binnen veertien dagen en door de plantage-bewoners binnen vier weken moest worden afgelegd. ¹⁾

Reeds in Februari 1804 had het bestuur der Bataafsche Republiek bericht gekregen, dat zekere F. S. C. P. van der Hoop belast was met de opdracht om zich over Barbados naar Suriname te begeven, teneinde met den Gouverneur en den Commandant der troepen in onderhandeling te treden om hen te bewegen, genoemde kolonie aan het Britsche Gouvernement over te geven. Hierop werd door de Regeering der Bataafsche Republiek besloten, aan den kolonel, kapitein-ter-zee, W. O. Bloys van Treslong, bevel te zenden, „in overleg met den Gouverneur zich op de best mogelijke en rigoureuze wijze te verdedigen.” ²⁾

¹⁾ Proclamatie van Sir Charles Green, 19 Mei 1804.

²⁾ London, Her Majesty's State-papers Office.

Friderici, de beminde Oud-Gouverneur en vriend der Oranje's, deed thans een poging om weder aan het bewind te komen. Hij schreef aan lord Hobart, Britsch Secretaris van Staat voor het departement van Koloniën, maar zonder enig resultaat. Wederom brak thans een tijdperk van bloei voor het ongelukkige Suriname aan.

Een bekende proclamatie van het Engelsch bestuur droeg daartoe zeer véél bij. Voor den tijd van vier maanden werd namelijk, reeds dadelijk, toegestaan: de invoer, in Amerikaansche of andere neutrale bodems, van teer, terpentijn, vlas, hennep, masten, timmerhout, paarden, schapen, aardappelen, bloem, boonen, tarwe en nog eenige andere minder belangrijke artikelen.

De vroegere Sociëteit had zulks nimmer willen toestaan, uit vrees hierdoor het groote voordeel der consignatie aan hare kantoren te zullen verliezen.

Bovendien behield Engeland de overmacht ter zee, ondanks de veroveringen van den eersten Napoleon. Dit kwam de scheepsvaart ten goede. Van uit Barbados werden steeds Engelsche oorlogsschepen, na aanvraag, gezonden, teneinde de koopvaardij-schepen te begeleiden, die daarbij veel baat vonden.

WILHELMUS.

klerk op 't bureel van den Commissaris van politie;

tot 1e klerk op voormeld bureel J. W. Burne, geëmpl. ter griffie van het Kantongerecht;

F. C. Curiel, tot lid v. d. Comm. v. Reg. Weldadigheidsgesticht 's Landsgr, Boniface.

tot brandmeester, de onderbrandmeesters J. Morpurgo Dzn., E. C. L. Eggers, F. A. J. Sprong, C. P. Krolis;

tot onderbrandmeester, de geëmployeerden M. J. A. Axwijk, L. J. Monsanto, Ch. Faverey, A. W. Degenaar.

Gehandhaafd de tijdelijke aanwijzing van J. F. Morren, tot directeur van de gevangenis te fort Nw.-Amsterdam.

FAMILIE-BERICHTEN.

ONDERTROUWD:

Paramaribo.

R. J. Menckeberg en F. Brasil.

Nickerie:

J. James en M. Light.

BEVALLEN:

Cornelia Jacoba Vervuurt, echtge. van Edwin Robert Labadie, z.; Henriette Klaassens, echtge. van Samuel van Maalsen, d.; Rudolphina Maria Buhk, echtge. van Johannes Bouw, z.; Lina Johanna Ligeon, echtge. van Louis Eduard Nijbroek, d.; Carolina Fareira, echtge. van Antonio Taxeira, z.; Elisabeth de Barrios, echtge. van Emanuel de Robles, d.; Eliza Jacoba Gomperts, echtge. van Pang-Own Wong, z.; Carolina Johanna Jacqueline Pauli, echtge. van Johan Anton Wesenhagen, z.; Harriette Geertruida Amalia Louisa Melcherts, echtge. van Johannes Tirion, z.; Jeane Mathilde Oosterling, echtge. van Richard Wilhelm Wilson, z.; Mathilda Wilhelmina Juda, echtge. van Frederik Carel Rudolph, d.; Louisa Wilhelmina Juda, echtge. van Frederik Carel Rudolph, d.; Louisa Wilhelmina Georgeane Nielo, echtge. van Eduard Alphonse Tjin-Kon-Fat, z.

OVERLEDEN:

Maria Geertruida Susanna Wesenhagen, weduwe van Fredrik Taunay, 71 j.; Harry Louis Domaso, 8 m.; Albertus Franciscus de Jesus, 5 uren; Albertina Cornelia Alexandrina Elmont, 17 j.; Elize Archibal Doorson, 48 j.; Amalia Catharina Theodora Monsanto, 1 j. en 3 w.; Nanette Curiel, weduwe van Isaak Bueno de Mesquita, 86 j.; Louisa Magdalena Bergonje, 5 m.; Louisa Leentje Osanto, 80 j.; Elisabeth Josephina Boschveld, 24 j.; Rienzie Kappel, 1 d.; Margaretha Rebecca Wong-ah-Kong, 1 j.; Antonia Albertina Wijngaard, 58 j.; Paulus Bottebeer, echtgt. van Marianna Amelia Sleige, 80 j.; James Mac Closky, 42 j.; Anna de Nes, 29 j.; Johanna Susanna Janson, 39 j.; Alexandrina Johanna Osther, 27 j.; Harry Marius Eman, 41 j.; Seba Saraatje Vooriz, Rudolph Richard Jaques Tauwnaar, 3 j. en 6 m.; Theodor Alvares, echtgt. van Carolina Giskus, 45 j.

ADVERTENTIËN.

Spaansche Edelwijn.

Heerlijkste en krachtigste wijn, die in Nederland en Ned. Oost-Indië gedronken wordt. Eenige contractant voor Oost-Indië: Volks-Apotheek **Malang**. Monsters en conditiën **gratis** naar West-Indië.

Eenig Importeur:

W. F. NOMAN,

SCHEVENINGEN.

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

Van Houweninge & IJsselsteijn,

FLEURISTEN.

LANGE HOUTSTRAAT 27.

Fournisseurs de la Cour.

Chocolat et Dessert

A. WIJNMAN. Noodeinde 7.

Van Oudheusden & Van Gelder,

32 RAAMSTRAAT 32.

Alleen Vertegenwoordigers Zuid-Holland:

Gebrüder Perzina.

Pianofabriek opgericht 1871.

Courante Modellen.

f 525.—, f 750.—.

Kon. Nederlandsche Boek- en Kunsthandel.

VAN

M. M. COUVÉE.

Lange Poten 41.

's-Gravenhage

TELEPHOON No. 290.

Kantoor- en Schoolbehoeften.

Luxe-Artikelen, enz.

L. HOORENMAN.

'S-GRAVENHAGE

PRINSESTRAAT 29

FOTOGRAFIE-ARTIKELLEN.

Chemicaliën, Albuminpapieren, droge Platen, Camera's Objectieven, enz.

Zending naar Oost- en West-Indië.

Prijscouranten gratis en franco.

Volledig onderricht.

WESTLANDSCHE HYPOTHEEKBANK,

Kantoor Hooge Nieuwstraat 34.

Maatschappelijk Kapitaal f 2.000.000.—

Reserves ruim . . . . „ 40.000.—

De Bank geeft, in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50 uit:

3½ pCts. pandbrieven tegen den koers van 97 ½%,

4 pCts. pandbrieven tegen den koers van 100 ½%,

verkrijgbaar te 's-Gravenhage ten Kantore der BANK,

te Amsterdam „ „ „

Heeren KERKHOVEN & Co.

en elders bij Heeren Agenten en Correspondenten.

De Directie: { J. HOOFT GRAAFLAND.
J. A. VAN ERPERS ROJAARDS.

Centrale Hypotheekbank

te ROTTERDAM.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.—

Geheel geplaatst

De Bank geeft tot nadere aankondiging 4 en 3½ pCt. Pandbrieven uit, aan een zeer geringe uitlotingskans onderworpen, in stukken van f 1000, f 500 en f 100.

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Directie der Bank.

Directeuren:

B. S. EDERSHEIM. M. G. F. LANGLOIS VAN DEN BERGH.